

Granskningsrapport av Menigos arbete med socialt ansvarstagande av kyckling producerad i Thailand

2016-04-15

Upprättad av: Micael Ågren och Elin Bölske

KUND

SKL Kommentus Inköpscentral AB

Hornsgatan 15
117 99 Stockholm

KONSULT

WSP Sverige AB

601 86 Norrköping
Besök: Södra Grytsgatan 7
Tel: +46 10 7225000
Fax: +46 10 7226476
WSP Sverige AB
Org nr: 556057-4880
Styrelsens säte: Stockholm
www.wspgroup.se

KONTAKTPERSONER

Micael Ågren

INNEHÅLL

Inledning	4
Granskningsmetodik	4
Inspektion	4
Dokumentgranskning	5
Beskrivning av det granskade företaget och dess leverantörskedja	5
Om Menigo	5
Resultat	6
Ansvarsfördelning gällande socialt ansvarstagande	6
Bedömning av leverantörer utifrån sociala krav i produktionen	7
Vilka sociala krav ställs på leverantörerna	7
Hur kontroll görs och dialog förs med leverantörerna	7
Hantering av avvikelser i leverantörsledet	8
Slutsatser - sammanfattning och rekommendation till åtgärder	9
Bilaga 1 –	10
Bilaga 2 Resultat av dokumentgranskning	11
Summering dokumentgranskning	12
Bilaga 3 - Identifierade brister och avvikelser	16

Inledning

Denna granskning har genomförts på uppdrag av SKL kommentus Inköpscentral (SKI) och avser Menigo ABs efterlevnad av Upphandlingscenters (UH-2013-157) krav som ställts på socialt ansvarstagande.

I dessa krav ingår ILOs åtta kärnkonventioner samt FNs barnkonvention artikel 32, arbetarskydd och miljölagstiftning som gäller i tillverkningslandet samt arbetsrätt, lagstiftning om minimilön samt socialförsäkringsskydd som gäller i tillverkningslandet. (se Bilaga 1)

Syftet med inspektionen är att granska dokumentation och rutiner samt att intervjua nyckelpersoner med syfte att klargöra om ovan angivna krav uppfylls. Granskningen syftar till att utvärdera det systematiska arbetet samt hur fallet med kycklingleverantörer med tillverkning i Thailand har hanterats.

Inspektionen genomfördes under en dag på plats hos Menigo 20160122.

Rapporten beskriver genomförande och resultat av inspektion på Menigos huvudkontor samt dokumentgranskning och ska svara på i vilken omfattning leverantören uppfyller eller inte uppfyller kraven som ställts.

Granskningsmetodik

Granskningen genomfördes genom inspektion på plats samt granskning av tillgängliga dokument.

Följande frågeställningar/områden har undersökts:

- Ansvarsfördelning hos Menigo gällande socialt ansvarstagande
- Bedömning av Menigos leverantörer utifrån sociala krav i produktionen
- Vilka sociala krav som ställs på leverantörerna
- Hur kontroll görs och dialog förs med leverantörerna, inkl. tidplan för kontroll och dialog med leverantörerna
- Hantering av avvikelser i leverantörsledet

Inspektion

Inspektionen var förbokad med företaget och utfördes under en dag. Inspektionen bestod av startmöte, intervjuer med angivna personer, dokumentgranskning samt avslutande sammanfattning.

Närvarande vid inspektionen var:

- Niklas Rydberg, Säljchef, ansvarar för avtalet mot SKL
- Elin Bölske, WSP
- Micael Ågren, WSP

Samt på förmiddagen:

- Åsa Jacobsen, HR-manager
- Linda Heijne, HR-generalist

Och på eftermiddagen:

- Annika Hedman Jacobsson – BAS, kolonialt, frys och mejeri, tidigare haft hand om kyckling
- Peter Norlin, kategorichef för allt kött, fryst och färskt
- Sofia Attstrand, chef produktkvalitet, kvalitet främst i EMV, leverantörsbedömningar eget sortiment jobbar i team med kategoricheferna

Dokumentgranskning

Följande dokument har granskats:

Dokument övergripande	Granskat	Kommentar
Leverantörsavtal	Delvis	Grundkravet är att Kvalitetsmiljöpolicy är bilagd avtalen.
Uppförandekod	Ja	
Dokumentation från uppföljning	Ja	Uppföljningar genomförda av underleverantörer på produktionsanläggningar i Thailand – via mail med leverantörerna
Dokumentation som styrker ev. korrigerande åtgärder	Nej	Fanns inte
Leverantörsregister	Ja	
Styrdokument och rutinbeskrivningar för arbete med sociala krav vid tillverkningen	Ja	Rutin för leverantörsbedömningar och Revisionsmall samt mall för revisionsprogram

Beskrivning av det granskade företaget och dess leverantörskedja

Om Menigo

Menigo är ett från början svenskt företag som numera ägs av Brakes group.

På huvudkontoret i Stockholm arbetar 220 personer, totalt inom företaget finns ca 950 anställda, plus ett antal inhyrda resurser.

Förutom huvudkontoret i Globen finns centrallager i Strängnäs, färskvarulager i Årsta, ekonomiavdelning i Västerås samt tre dotterbolag. I slakthusområdet finns Service, i Karlstad Innesälj och Kundservice

Sedan 2012 är företaget uppdelat på affärsområden. Två affärsområden finns för privata kunder respektive för offentliga affärer och SVH (Servicehandel), därutöver en inköp och marknadsavdelning, en logistikavdelning samt egen kontorsservice.

Under Inköp och marknad finns tre affärsområdeschefer, SPETS (F&G samt kött), BAS (Fryst och Kolonial) samt SPECIALIST RUR, NF, V&S (Restaurangutrustning, Non-food, samt Vin&sprit). Dessutom finns under denna avdelning Supply Chain, Inköpsadministration samt Marknad och kvalitet. Inom respektive affärsområde finns kategorichefer för olika typer av produkter, varav kyckling är en sådan.

Under affärsområdet Offentliga affärer och SVH finns avdelning Försäljning, Anbud och Försäljning SVH.

Menigo har två affärsmodeller; Egna varumärken (EMV) samt A-brand som är andra leverantörers varumärken men där Menigo levererar dessa till kund.

I Menigos avtal med Göteborg stad ingår livsmedel, bland annat kycklingprodukter. När det gäller EMV så sker ingen produktion i Thailand, det förekommer dock leverantörer inom A-brands som har underleverantörer med tillverkning i Thailand.

Hur leverantörskedjan ser ut med avseende på tillverkning i annat riskland har ej omfattats av granskningen.

I både egna varumärken och A-brands anses Menigo vara leverantör av varan men när det gäller de egna varumärkena har Menigo en mycket mer omfattande kontroll av leverantörerna med hjälp av riskanalyser, revisioner och bedömningar.

Menigo fick BRC certifiering i november 2015. Har haft kvalitetsledningssystemet länge, men systemet blev certifierat under 2015.

Menigos leverantörskedja

Menigo har ca 1000 leverantörer. De leverantörer som levererar kyckling från Thailand inom aktuellt avtal är:

- Euro Poultry
- Findus
- BPI

Utifrån vad som har framkommit i denna granskning finns inga andra leverantörer av kyckling från Thailand med i avtalet. Bland Menigos leverantörer av kyckling finns även BHJ Kalino, dock inte på aktuellt avtal, endast en privat kund köper kyckling från denna producent.

De tre leverantörerna har alla huvudkontor inom Europa och har underleverantörer i Thailand. Det förekommer både att samma produktionsanläggning sköter allt från slakt till styckning och vidare processande, eller att detta är uppdelat på olika anläggningar.

Resultat

Ansvarsfördelning gällande socialt ansvarstagande

På Menigo är det kategoricheferna som har ansvaret för att avtalen med leverantörerna uppfylls, men det är Inköps- och marknadsdirektören som sitter i företagsledningen som skriver under alla avtal. För vissa mindre kontrakt gör kategorichefen enklare avtal, detta gäller dock inte kyckling.

Organisationen Anbud är kravställare mot EMV, men uppföljningen görs av kvalitet och marknad. Befattningsbeskrivningar finns med ansvaret beskrivet. Dessa tillsammans med organisationsschema visar på ansvarskedjan.

Kvalitetsansvarig står för kompetensen avseende hållbarhetskrav vid upphandling. Någon specialisttjänst avseende sociala krav finns inte i organisationen.

Bedömning av leverantörer utifrån sociala krav i produktionen

Inom EMV finns en riskanalysmodell utifrån produktkvalitet, indelat på produktkategorier. Riskvärderingen inleds med en första scanning utifrån bl.a. land och certifieringar. Dokumentation sker i en fil med leverantörer och checkas av om leverantören är godkänd eller under utredning, vilket det är kategorichefen som lägger in. Leverantörsbedömningen bygger på självskattning och bifogade verifikat.

För riskprodukter, som tex kött/kycklingprodukter, görs revisioner på samtliga leverantörer. Revisionerna görs enligt en mall som innehåller arbetsmiljö. Inom Non-food finns även andra sociala krav med, det finns en ambition att även ta in dessa på livsmedelssidan, men detta görs inte idag.

Riskbedömningen fokuserar på produktkvalitet, och inte de sociala kraven. Dock har Brakes-koncernen nyligen bestämt att kycklingprodukter ska vara reviderade enligt SA8000 eller BSCI vid tecknande av nya avtal med leverantörer, när så är bedömt nödvändigt, dvs. för riskländer gällande mänskliga rättigheter. Vid produktion och ursprung t.ex inom Sverige är detta inte ett krav.

Vilka sociala krav ställs på leverantörerna

Uppförandekoden bedöms övergripande uppfylla de krav som ställs av Upphandlingscenter i vad gäller ILOs åtta kärnkonventioner samt FNs barnkonvention artikel 32. Kravet på spårbarhet uppfylls i kvalitets- och miljöpolicyen.

I Upphandlingscenters krav finns även krav på att uppfylla det arbetarskydd och den arbetsmiljölagstiftning som gäller i tillverkningslandet samt den arbetsrätt, inklusive lagstiftning om minimilön, och det socialförsäkringsskydd som gäller i tillverkningslandet. Dessa finns med i kvalitets- och miljöpolicyen i stycket;

"bör leverantören arbeta med ledningssystem för att säkerställa att lagar och regler följs i det land man verkar".

Ledningssystem är inte ett skall krav i kvalitets- och miljöpolicyen och kravet har inte förts vidare till uppförandekoden. Dock använder man kvalitets- och miljöpolicyen som ett standarddokument i sina avtal. När det gäller det riskländer säger Menigo att uppförandekoden skall användas.

I avtalen står även att avtalskraven ska ställas vidare i nästa led, detta finns även med i revisionsmallen.

Hur kontroll görs och dialog förs med leverantörerna

Hur kraven ställs på leverantörerna är olika för EMV och A-brands. Till EMV-leverantörer skickas Menigos uppförandekod ut och för A-brands finns kvalitets- och miljöpolicyen med i avtalet.

Menigos har i sin kvalitets-och miljöpolicy och sin uppförandekod ett krav där det framgår att de har rätt att göra oannonserade revisioner.

För EMV gäller rutin "Leverantörsbedömning av egna varumärken", som säger bl.a. följande;

Etiska aspekter:

"Om produktionen sker i ett riskland när det gäller dåliga arbetsförhållanden är det viktigt att säkerställa att produktionen sker på ett etiskt korrekt sätt. Skicka ut formuläret "Ethical code of conduct" per mail."

Audit:

"Efter styrgruppsmötet ska en eventuell audit utföras hos tilltänkt leverantör. Kvalitetskoordinator avgör, utifrån formuläret samt inkommen HACCP, om

revision ska utföras och när. Beslutet om audit eller inte ska baseras på en riskvärdering utifrån riskprodukt, GFSI-certifiering etc. Menigos revisionsprotokoll ska användas vid en audit. En summerad revisionsrapport med ev. avvikelser ska skickas ut till leverantör. Leverantören ska återkomma med åtgärdsplan inom en viss tid.”

När det gäller A-brands har man för sociala krav i dagsläget endast kontraktuella villkor att leverantörerna ska följa Menigos policy samt att föra dessa vidare i leverantörskedjan. För närvarande sker ingen uppföljning av dessa leverantörer på sociala krav.

Menigo kan även till viss del få tillgång till revisionsresultat från kollegor inom koncernen. Brakes UK är större än Menigo och besöker oftare Asien.

Vad gäller kyckling/kött är dessa leverantörer alltid är högt riskklassade och EMV-leverantörer inom detta område besöks därför alltid.

Inom Brakes group har gemensamma utvärderingar av stekt och grillad kyckling tagits fram på koncernnivå för att med hjälp av koncernens revisorer få en bättre uppföljning.

I intervjuer nämndes att inom kategorin fågel är 75% A-brands och 25% EMV generellt sett, men det är oftast samma producenter.

Efter Swedwatch larmrapport om arbetsförhållanden inom kycklingproduktion i Thailand kontaktade Menigos sina leverantörer med kycklingproduktion i landet.

Euro Poultry svarade med att genom ett 30-tal dokument ge information om sina underleverantörer av thailändsk kyckling. Dokumentationen innehöll bland annat besvarade självskattningsenkäter från december 2015 och certifikat.

I bilaga 2 finns sammanställning över svar på de faktorer som bedömts innehålla de allvarigaste riskerna ur ett socialt perspektiv för respektive leverantör.

BPI skickade självskattningar till tre fabriker alla daterade den 8 januari 2016. Av dessa dokument framgår vilka certifikat respektive tillverkare har, men de svarar inte på om alla krav i uppförandekoden är uppfyllda.

Findus meddelade i sitt mail att avvikelserna har släckts. Ingen ytterligare information har framkommit i denna granskning angående Findus hantering av avvikelserna.

Hantering av avvikelser i leverantörsledet

Menigo anger att deras kontraktuella konsekvenser för avtalsbrott är skadestånd och ytterst uppsägning av avtal. Dock görs ingen uppföljning på avtalsbilagan kvalitet- och miljöpolicy.

På egna revisioner inom EMV skickar Menigo avvikelser och får åtgärder tillbaka som de sparar i en mapp. Det finns ingen dokumenterad rutin för hur avvikelser hanteras.

Efter Swedwatch rapportering har uppföljning tillsammans med Swedwatch startats upp. Menigo har också anmält sig till en kurs hos Swedwatch för att vässa sin kompetens inom hållbara leverantörskedjor. Vid rekrytering inom kvalitetsavdelningen tittar de även på kompetens inom sociala frågor.

Slutsatser - sammanfattning och rekommendation till åtgärder

Den huvudsakliga slutsatsen i denna granskning är att Menigo har börjat arbeta med att ställa etiska och sociala krav i leverantörskedjan, men har mycket kvar att sätta på plats för att kunna visa att kraven uppfylls.

Uppföljningen av sociala och etiska leverantörskrav ska prioriteras utifrån en analys av de största riskerna i leverantörskedjan, och även inkludera implementeringen av kraven hos leverantörerna inom A-brands. En rutin för avvikelshantering måste utvecklas som beskriver hur korrigerande åtgärder ska följas upp, ansvarsfördelning och när affärsmässiga konsekvenser ska bli aktuella.

För att uppfylla SKL:s och Upphandlingscenters krav behöver det systematiska arbetet väsentligt förbättras avseende riskanalys och uppföljning av sociala krav. Ingen kontroll görs idag på att avtalet följs med avseende på de sociala aspekterna vad gäller A-brands. Menigo behöver tex ha ett systematiskt arbete för riskbedömning och uppföljning av etiska krav även på A- brands.

Efter larmet från Swedwatch är det just nu "red alert" för alla som jobbar med thailändsk kyckling, men ännu finns inga redovisade korrigerande åtgärder från leverantörerna.

Företaget bör även kunna visa på att specialistkompetens finns avseende sociala krav, samt att adekvata resurser läggs på att implementera kraven i leverantörskedjan.

Kvalitets- och miljöpolicy som är det dokument som generellt skickas med i avtalen skiljer något i skrivningarna mot uppförandekoden. Menigo bör ensa sina dokument så att uppförandekoden och kvalitets-och miljöpolicy har samma lydelse avseende socialt ansvarstagande.

Gällande EMV har iakttagits att den revisionsmall som finns för uppföljning av etiska krav saknar frågeställningar avseende krav såsom fackföreningsfrihet, rätten att organisera sig och förhandla kollektivt, diskriminering samt tvångsarbete.

Vad gäller avvikelser ska avtalsbrott ge skadestånd eller upphörande av samarbete, men då dessa inte följs upp vad gäller samtliga sociala krav kan detta således inte tillämpas på dessa frågor. Det saknas även en dokumenterad rutin för avvikelshantering.

Dialogen som förts av Menigo med kycklingleverantörerna efter att larmet från Swedwatch kom har gett olika utfall. Granskade självskattningsdokument är inte heltäckande och är inte en tillförlitlig metod för att bedöma efterlevnaden av uppförandekoden. Ingen uppföljning har utförts på de självskattningar som framkommit. Det är inte heller helt säkerställt om dessa är de enda leverantörerna av kycklingprodukter som har tillverkning i ett riskland.

Bilaga 1 –

SOCIALA OCH ETISKA KRAV

Leverantören ska respektera grundläggande sociala krav sin verksamhet. Varor som levereras till Avropande myndigheter ska vara framställda under förhållanden som är förenliga med:

ILO:s åtta kärnkonventioner nr 29, 87, 98, 100, 105, 111, 138 Och 182

FN:s barnkonvention, artikel 32

det arbetarskydd och den arbetsmiljölagstiftning som gäller i tillverkningslandet den arbetsrätt, inklusive lagstiftning om minimilön, och det socialförsäkringsskydd som gäller i tillverkningslandet

De sociala och etiska kraven kan komma att följas upp genom stickprovskontroller som genomförs av särskilda revisorer upphandlade av svenska kommuner i samverkan via SKL Kommentus Inköpscentral AB (SKI).

Bilaga 2 Resultat av dokumentgranskning

Dokument erhållna vid revision	Kommentar
Hållbarhet – långsiktigt kvalitets- och miljöarbete på Menigo inkl. uppförandekod och kvalitet- och miljöpolicy	Kvalitets- och miljöpolicy är det dokument som är det generella kravet i avtalen. Skrivningarna i policyn skiljer sig något från det som framgår av uppförandekoden. I policyn finns ingen explicit skrivning avseende mänskliga rättigheter. Policyn nämner inget om skadligt barnarbete medan uppförandekoden ställer krav på att avskaffa barnarbete. Samtidigt är kraven avseende arbetsmiljön och anställningsvillkor något mer utvecklade i policyn. Både Uppförandekoden och Policyn anger att Menigo har rätt att genomföra oanmälda besök
Organisationsschema	Kategorichef har ansvaret för att avtalet är uppfyllt. Johan Prom Inköps- och marknadsdirektör sitter i företagsledningen och skriver under alla avtal. För vissa mindre kontrakt gör kategorichefen enklare avtal, gäller dock inte kyckling. Organisationen "Anbud" är kravställare mot EMV, men uppföljningen görs av kvalitet och marknad Kvalitetsansvarig står för kompetensen avseende hållbarhetskrav vid upphandling. Någon specialisttjänst avseende sociala krav finns inte i organisationen. Kontraktuella konsekvenser för avtalsbrott är Skadestånd och ytterst uppsägning av avtal.
Rutin – leverantörsbedömning	I rutinen för leverantörsbedömningar daterad 2015-12-10 framgår att "leverantörsbedömningsformuläret ska granskas utifrån livsmedelssäkerhets-, miljö- och etiskt perspektiv". Under Etiska aspekter – <i>"Om produktionen sker i ett riskland när det gäller dåliga arbetsförhållanden är det viktigt att säkerställa att produktionen sker på ett etiskt korrekt sätt. Skicka ut formuläret Ethical code of conduct per mail."</i>
Mall – revisionsprogram	Innehåller inget substansieellt
Revisionsmall för EMV-produkter	Enligt denna revisionsmall är det arbetsmiljöfrågorna som följs upp. Så som ventilation, skyddsutrustning, maskinsäkerhetsinstruktioner, brandsläckare, nödutgångar, kemikaliehantering, minimiålder, anställningsform, arbetstider, övertid, minimilön – kopplat till arbetsinsats, övertidsersättning. Här saknas dock frågor för uppföljning av krav såsom fackföreningsfrihet, rätten att organisera och förhandla kollektivt, diskriminering och tvångsarbete.
Audit plan UL1 (dec 2015)	En plan för genomförandet av revisionen
Audit confirmation letter (SGS) UL1 (29 October 2015)	En konfirmation av att revisionen skall genomföras.
Certificate of ISO 14 001 for UL1 (valid until 2016-03-28).	Ett ISO 14001 certifikat

Summary of audit report from 26 June 2014 and 11 December 2014. UL1	Revisionsresultat från december 2014 som visar att företaget inte har någon policy att hålla pass eller andra handlingar som tillhör de anställda och påminner de anställda att de ska behålla dessa dokument själva. Denna information finns på både Thai och de språk som gästarbetarna talar.
Ethical trading questionnaire for suppliers UL1. 2015-12-03. (Euro Poultry)	Ett självskattningsdokument där UL1 har svarat att man uppfyller alla krav och även är OHSAS 18 001 certifierade. Av 7 600 anställda har 6 100 tillsvidareanställning och 1 500 tillhör någon etnisk minoritet. Det som kan noteras är att av efterfrågade verifikat saknas - "disciplinary & grievance policy och employees wage slip" samt "an example of employees wages slip".
Supplier / Producer information UL2 8 January 2016. Verifying production site certification. (BPI)	Här framgår vilka certifikat som företaget har. Här framgår dessutom att man inte har någon 3:e partsrevision av BPIs Code of Conduct.
Supplier / Producer information UL3 11 January 2015. Verifying production site certification. (BPI)	Här framgår vilka certifikat som företaget har. Här framgår dock att man inte har någon 3:e partsrevision av BPIs Code of Conduct.
Supplier / Producer information UL4, 8 January 2016. Verifying production site certification. (BPI).	Här framgår vilka certifikat som företaget har. Här framgår dock att man inte har någon 3:e partsrevision av BPIs Code of Conduct.

Summering dokumentgranskning

Kvalitets- och miljöpolicy som är det dokument som generellt skickas med i avtalen skiljer något i skrivningarna mot uppförandekoden. Företaget saknar specialist avseende sociala krav. Revisionsmallen för EMV saknar frågeställningar avseende krav såsom fackföreningsfrihet, rätten att organisera och förhandla kollektivt, diskriminering, tvångsarbete. Erhållna självskattningsdokument är av begränsat värde för att bedöma efterlevnaden av uppförandekoden.

Bilaga 3 - Identifierade brister och avvikelser

Nr	Iakttagelser/ Avvikelser	Kommentar	Rekommendation	Ansvarig för uppföljning hos leverantör	Planerad åtgärd	Tidsram	Datum för åtgärdad avvikelse
1	Avvikelse	Enligt rutinen för leverantörsbedömning av EMV-produkter ska "Ethical code of conduct" skickas ut om produktionen sker i ett riskland. Någon motsvarande rutin för övriga produkter finns inte i dagsläget. Dock finns det avtalskrav gällande övriga produkter, men dessa omfattar inte samtliga sociala och etiska krav från Upphandlingscenter.	Inkludera samtliga sociala och etiska krav i alla produkter där riskerna bedöms vara höga för avvikelser från sociala och etiska krav.	Katarina Henriksson, Kvalitetsansvarig kött, chark & fågel	Bifogat finns bilaga 6 "Kvalitets- och miljöpolicy" vilken även innehåller riktlinjer för inköp och sortiment, bl.a. socialt ansvar vid produktion. Denna bilaga ingår i grundavtal. Menigos Code of Conduct finns på hemsidan och innehåller samma krav som bilaga 6.	2016-10-30	
2	Avvikelse	Uppföljning av efterlevnaden av sociala och etiska krav görs inte för leverantörer där avtalspart finns i lågrisk-länder eller från A-brands.	Följ upp kraven och dess implementering där risken är stor för avvikelser från sociala och etiska krav sett till hela leverantörskedjan.	Katarina Henriksson, Kvalitetsansvarig kött, chark & fågel	Uppdaterad rutin för riskvärdering av varumärkesleverantörer bifogas, och implementeras under september.	2016-10-30	
3	Avvikelse	Det saknas en rutin för avvikelsehantering som beskriver hur korrigerande åtgärder ska följas upp samt ansvarsfördelning och när affärsmässiga konsekvenser ska bli aktuella.	Utveckla en riktlinjer för hantering av avvikelser och tydliggör ansvaret och beslutsfattare för affärsmässiga konsekvenser.	Katarina Henriksson, Kvalitetsansvarig kött, chark & fågel	Incidentrapporteringssystem som används för avvikelser inom bl.a. kvalitet och arbetsmiljö på lager kommer att utökas till att omfatta även avvikelser från avtal. Rutin finns bifogad.	2016-10-30	

4	Avvikelse	Findus har via mail meddelat att avvikelsen har åtgärdats. Någon uppföljande revision har dock inte gjorts.	Följ upp att kraven implementerats via dokumentgranskning, granskning av befintliga revisionsrapporter eller egen revision på plats.	Peter Norlin, kategorichef	Framåt kommer denna leverantör följer upp genom rutinen för riskvärdering av varumärkesleverantörer. Kommunikation finns idag mellan berörda leverantörer. CSR manager på Findus uppdaterar Kategorichef på Menigo löpande kring hur arbetet fortlöper, exempelvis med XX. Dock har Menigo inte gjort en revision i Thailand av Findus produkter.	2016-10-30	
5	Avvikelse	BPI har skickat självskattningar till tre fabriker alla daterade den 8 januari 2016. Av dessa dokument framgår vilka certifikat respektive tillverkare har, men de svarar inte på om alla krav i uppförandekoden är uppfyllda.	Följ upp att kraven implementerats via dokumentgranskning, granskning av befintliga revisionsrapporter eller egen revision på plats.	Peter Norlin, Kategorichef	Framåt kommer denna leverantör följer upp genom rutinen för riskvärdering av varumärkesleverantörer. Från BPI har Menigo erhållit information kring deras leverantörer och revisioner. Dock har Menigo inte gjort en revision i Thailand av BPIs produkter.	2016-10-30	
1	Iakttagelse	Den revisionsmall som finns för EMVs uppföljning av etiska krav saknar frågeställningar avseende krav såsom fackföreningsfrihet, rätten att organisera sig och förhandla kollektivt, diskriminering samt tvångsarbete.	Säkerställ att uppföljningar hos riskleverantörer inkluderar samtliga sociala och etiska aspekter i Uppförandekoden.				

2	lakttagelse	XX AB – Har skickat en självskattning till XX Ltd 2015-12-03. Enligt denna självskattning uppfyller företaget alla enligt uppförande koden ställda krav. Någon uppföljande revision har dock inte gjorts.	Följ upp att kraven implementerats via dokumentgranskning, granskning av befintliga revisionsrapporter eller egen revision på plats.				
3	lakttagelse	Med tanke på hur många leverantörer som nyttjas är resurserna för att göra bedömningar och uppföljningar av uppförandekoden begränsade.	Analysera resursbehov och tillsätt resurser för leverantörsbedömningar och uppföljningar				
4	lakttagelse	Någon specialisttjänst avseende sociala krav finns inte i organisationen	Tillsätt resurser för att utveckla kompetens.				

lakttagelse	Någon specialisttjänst avseende sociala krav finns inte i organisationen	Tillsätt resurser för att utveckla kompetens.
-------------	--	---

PM

I januari 2016 genomfördes en revision av Menigos efterlevnad av Upphandlingscenters (UH-2013-157) krav på socialt ansvarstagande i produktionen¹. Syftet med revisionen var att utvärdera det systematiska arbetet hos Menigo med krav på socialt ansvarstagande samt hur uppmärksammade brister i kycklingproduktion i Thailand hade omhändertagits².

WSP har gjort en uppföljning av hur avvikelserna hanteras via telefonintervju (december 2016) och granskning av dokument, vilket beskrivs i detta dokument. Medverkande under telefonintervjun från Menigo var Mats Sterner – kvalitetsansvarig kött fågel och chark och Peter Norlin – kategorichef, kött, fågel delikess.

1 Menigo

1.1 Krav i avtal

Avvikelse 1: Enligt rutinen för leverantörsbedömning av EMV-produkter ska "Ethical code of conduct" skickas ut om produktionen sker i ett riskland. Någon motsvarande rutin för övriga produkter finns inte i dagsläget. Dock finns det avtalskrav gällande övriga produkter, men dessa omfattar inte samtliga sociala och etiska krav från Upphandlingscenter.

Åtgärder:

Bilaga 6 "Kvalitets- och miljöpolicy" vilken även innehåller riktlinjer för inköp och sortiment, bl.a. socialt ansvar vid produktion, ingår i grundavtal. De nuvarande riktlinjerna är från 2015, men även avtal skrivna innan dess, men efter 2007, har enligt skickad dokumentation en bilaga innehållande samma riktlinjer inom socialt ansvar som versionen från 2015.

Kommentar:

Riktlinjerna innehåller alla områden från Upphandlingscenters krav, även om inte de specifika ILO- och FN-konventionerna nämns uttryckligen.

1.2 Uppföljning av efterlevnad av sociala och etiska krav

Avvikelse 2: Uppföljning av efterlevnaden av sociala och etiska krav görs inte för leverantörer där avtalspart finns i lågrisk-länder eller från A-brands.

Åtgärder:

Rutinen för riskvärdering av varumärkesleverantörer har uppdaterats, planen var att rutinen skulle implementeras under september, men i mail 2016-12-21 anges att den ännu inte är implementerad fullt ut. Rutinen gäller vid val av nya leverantörer av varumärkesprodukter. Till leverantörer som bedöms ha risker i leverantörskedjan görs utskick av ett frågeformulär. Det ska även skickas frågeformulär till alla befintliga varumärkesleverantörer. Idag sker dock ingen uppföljning av svaren på frågeformulären.

Kommentar:

¹ Granskningsrapport av Menigos arbete med socialt ansvarstagande av kyckling producerad i Thailand 2016-04-15, WSP

² Trapped in The kitchen of the world, the situation for migrant workers in Thailand's poultry industry, Swedwatch (2015)

En rutin för riskbedömning är ett bra första steg, dock bör rutin finnas även för hanteringen av befintliga leverantörer. Det bör också finnas en rutin för att ta beslut om "godkännande" av leverantör och om någon åtgärd för riskhantering krävs. Rutinen behöver nu implementeras fullt ut. Nästa steg är att införa rutiner för uppföljning av svaren på frågeformulären, samt att implementera dessa.

1.3 Rutin för incidentrapportering

Avvikelse 3: Det saknas en rutin för avvikelshantering som beskriver hur korrigerande åtgärder ska följas upp samt ansvarsfördelning och när affärsmässiga konsekvenser ska bli aktuella.

Åtgärder:

Incidentrapporteringssystem som används för avvikelser inom bl.a. kvalitet och arbetsmiljö på lager har utökats till att omfatta även avvikelser från avtal. Rutinen för incidentrapportering har uppdaterats och inkluderar nu avvikelser från sociala krav. Dock finns inga principer eller vägledning för bedömning av detta. Inte heller koppling till åtgärder vid avvikelser.

Kommentar:

Att inkludera avvikelser från sociala krav är en bra början. Utveckling behövs att införa tydligare riktlinjer och principer för bedömning och hantering av avvikelser från sociala krav.

1.4 Uppföljning av åtgärder hos leverantörer

Avvikelse 4: Findus har via mail meddelat att avvikelsen har åtgärdats. Någon uppföljande revision har dock inte gjorts.

Åtgärder:

Kommunikation finns idag mellan berörda leverantörer. CSR manager på Findus uppdaterar Kategorichef på Menigo löpande kring hur arbetet fortlöper, exempelvis med XX.

Besök har skett hos leverantören som använder XX, i kommunikationen framgår att leverantören har tagit fram en uppförandekod under hösten 2015 som planeras ta 3 år att implementera. De har utbildat auditörer och utformat riktlinjer för non-compliance.

Kommentar:

Fortsätt följa upp åtgärder och revisionsresultat från revisioner av leverantören. Bör även se till att få löpande information om de faktiska förhållandena i fabriken samt se till att ha kunskap om sakfrågan med problematiken kring migrantarbetare och tvångsarbete. Ett förbättringsförslag är att engagera sig i branschsamverkan, för att vara med och åtgärda det strukturella problemet.

Avvikelse 5: BPI har skickat självskattningar till tre fabriker alla daterade den 8 januari 2016. Av dessa dokument framgår vilka certifikat respektive tillverkare har, men de svarar inte på om alla krav i Menigos uppförandekod är uppfyllda.

Åtgärder:

Från BPI har Menigo erhållit information kring deras leverantörer och revisioner. BPI meddelar att de gör löpande audits, speciellt utifrån de svenska kraven. De besöker leverantörer med kunder, men resultatet från dessa är konfidentiella. BPI meddelar att de även har egna enkäter som de följer upp för att förbättra om det är något som bör förbättras. BPI kommer att genomföra en stor revision i Thailand tillsammans med SKL för några leverantörer.

Kommentar:

Fortfarande framgår inte om kraven i uppförandekoden täcks i detta arbete.

1.5 Planer framåt

Menigo arbetar med att utöka sin organisation med både med en ny Kvalitets- och miljöchef och en CS-ansvarig. Kvalitets- och miljöchefen tillträdde under hösten 2016 och CS-chefen kommer att tillträda under februari 2017. I en kommentar från Kvalitets- och miljöchef och Marknadschef beskrivs att rollen som CS-ansvarig kommer bl.a. att vara att tydliggöra och öka ambitioner på övergripande hållbarhetsområden såsom socialt ansvarstagande och ekonomisk hållbarhet. Chefen för Kvalitet och miljö kommer att ha ett övergripande ansvar för att Menigos kvalitetsledningssystem, miljöledningssystem samt övriga certifieringar som faller under Kvalitets och miljöansvar ständigt utvecklas och förbättras. Hon kommer att driva utvecklingen av Menigos externa och interna riktlinjer avseende produktkvalitet och leverantörssäkring i samråd med CS-ansvarig, samt samarbeta med övriga kvalitets- och miljöavdelningar inom koncernen för att harmonisera kvalitets- och hållbarhetsarbete.

Under 2017 kommer mycket fokus ligga på att driva utvecklingen av Menigos externa och interna riktlinjer avseende produktkvalitet och leverantörssäkring i samråd med CS-ansvarig.

Exempel på fokusområden 2017:

- Säkra implementeringen av framtagna rutiner för leverantörsvärderingar.
- Uppdatera och tydliggöra riktlinjer och leverantörskrav.
- Utveckla riskbaserad leverantörsuppföljning utifrån produktsäkerhet, redlighet, etisk handel, miljö, djurvälstånd och produktkvalitet.

1.6 Sammanfattning

Enligt intervjuer och dokumentation ställs krav på säkerställande av etiska och sociala krav vid produktion. Nya rutiner inom riskvärdering och incidentrapportering har införts sedan revisionen i januari 2016. Dock brister fortfarande uppföljningen av kraven och det saknas tydliga riktlinjer och principer för bedömning och hantering av avvikelser från sociala krav. Förändringar har skett inom personalstyrkan och kompetensen har stärkts genom rekrytering av ny Kvalitets- och miljöchef som tillträdde under hösten 2016 samt en CS-chef med ansvar för sociala frågor som kommer att tillträda under februari 2017.